

Τράπεζα Θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

ΓΗ_Β_ΦΙΛ_Ο_14787

131ο

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

1α. Να επιλέξετε και να γράψετε την ορθή απάντηση για καθεμιά από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

(μονάδες 10)

I. Η γνώση μας για τον κόσμο προέρχεται σύμφωνα με τον ορθολογισμό:

- α. αποκλειστικά από τις αισθήσεις
- β. κυρίως από τον ορθό λόγο
- γ. από τον Θεό

Απάντηση: β. κυρίως από τον ορθό λόγο

II. Ο ηθικός σχετικισμός ως φιλοσοφική θεώρηση δέχεται:

- α. την ύπαρξη πανανθρώπινων αρχών και αξιών
- β. την αδυναμία ύπαρξης κοινών ανθρώπινων αρχών και αξιών
- γ. την ύπαρξη κοινών ηθικών κριτηρίων σε όλες τις εποχές

Απάντηση: β. την αδυναμία ύπαρξης κοινών ανθρώπινων αρχών και αξιών

III. Χαρακτηριστικό του ρομαντικού κινήματος στην τέχνη είναι:

- α. η έννοια του «ωραίου»
- β. η έννοια του «υψηλού»
- γ. η έννοια της «αυτοαναφορικότητας»

Απάντηση: β. η έννοια του «υψηλού»

IV. Το πολίτευμα στο οποίο οι εκλεγμένοι άρχοντες δεσμεύονται και από την εντολή των ψηφοφόρων και από τις διατάξεις του ισχύοντος συντάγματος καλείται:

- α. εθνικοσοσιαλισμός
- β. φιλελεύθερη δημοκρατία
- γ. θεοκρατία

Απάντηση: β. φιλελεύθερη δημοκρατία

V. Στον συλλογισμό «οι γύπες είναι πουλιά, οι γύπες είναι σαρκοβόρα, άρα μερικά σαρκοβόρα είναι πουλιά» ο «μέσος όρος» είναι:

- α. τα πουλιά
- β. οι γύπες
- γ. τα σαρκοβόρα

Απάντηση: β. οι γύπες

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: αξιολογία, νομιναλισμός (ονοματοκρατία), ιδεαλισμός.

(μονάδες 15)

Αξιολογία: Βασικός κλάδος φιλοσοφικής αναζήτησης που καλύπτει τους προβληματισμούς της πρακτικής φιλοσοφίας στο σύνολό της. Όταν θέλουμε να βρούμε αρχές που να ρυθμίζουν τις πράξεις μας και να μας καθοδηγούν στην οργάνωση της ζωής μας, ενδιαφερόμαστε για την πρακτική φιλοσοφία, αλλά και την αισθητική. Επειδή στην πρακτική φιλοσοφία μιλάμε για αξίες που μας κατευθύνουν και που θέλουμε να πραγματώσουμε, αυτός ο κλάδος ονομάζεται και αξιολογία.

ονοματοκρατία ή νομιναλισμός: Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή οι καθολικές έννοιες δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν με κανένα τρόπο. Έχουμε μόνο επιμέρους πράγματα, υπάρχουν βέβαια γενικές λέξεις, λέξεις δηλαδή που χρησιμοποιούνται από όλους, όπως “λευκό”, αλλά όχι πράγματα όπως η “λευκότητα”.

Ιδεαλισμός: Θεωρεί ότι η ίδια η έννοια της ύλης είναι δύσκολα κατανοητή χωρίς την αναφορά σε κάποιο πνεύμα άρα οτιδήποτε υπάρχει είναι στην ουσία πνευματικό.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Να αναπτύξετε με συντομία το φιλοσοφικό περιεχόμενο της πρότασης του Ντεκάρτ «cogito, ergo sum» (=σκέφτομαι, [άρα] υπάρχω), με αναφορά και στη χρήση του συμπερασματικού ergo (=άρα).

(μονάδες 12)

Ο Ντεκάρτ με τη φράση «cogito, ergo sum», υποστηρίζει ότι το υποκείμενο σκέφτεται, κατανοεί την ύπαρξή του για να μπορεί να σκέφτεται. Ο Ντεκάρτ αμφισβητεί πεποιθήσεις τις οποίες ο άνθρωπος έχει δεχτεί από μικρή ηλικία και δεν τις έχει επεξεργαστεί με τη λογική του. Αμφιβάλλει για την αλήθεια οποιασδήποτε πεποίθησης. Οδηγείται στην πεποίθηση ότι το σκεπτόμενο υποκείμενο μπορεί να οδηγήσει στην αλήθεια, όσα συλλαμβάνεται με τη σκέψη του είναι αληθή.

2β. Πώς κατανοείτε την εξής διατύπωση: «Σκοπός των πράξεών μας πρέπει να είναι η μεγαλύτερη κατά το δυνατόν ωφέλεια για τον μεγαλύτερο κατά το δυνατόν αριθμό ατόμων»;

(μονάδες 13)

Σύμφωνα με την φράση αυτή οι στόχοι των πράξεων πρέπει να είναι το όφελος όσο γίνεται περισσότερων και η ευτυχία του συνόλου. Τα αποτελέσματα των πράξεων πρέπει να ικανοποιούν τις ανάγκες και τις επιθυμίες της πλειονότητας. Η φράση αυτή εκφράζει την άποψη των ωφελιμιστών η οποία λειτουργεί κυρίως με ποσοτικά δεδομένα, καθώς παραμερίζει τις ανάγκες των λίγων, οι οποίοι χρησιμοποιούνται ως μέσα για την επιδίωξη των στόχων.

Επιμέλεια: Μαρία Φυλακτού